

Likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt skollagen

Olympens Förskola Telefonplan

Verksamhetsåret 2017/2018

En beskrivning hur vi arbetar för att förebygga att inte kränkande behandling förekommer på vår förskola.

Inom Olympens förskolor gäller nolltolerans mot all form av diskriminering, kränkande behandling och mobbning.

Detta gäller alla barn, all personal och föräldrar.

Innehållsförteckning

1. Planens upplägg		s. 3
2. Telefonplans förskola		s. 4
3. Lagar och styrdokument		s. 4
4. Definitioner		s. 6
5. Förebyggande åtgärder/Främjande insatser mot kränkande behandling vid Telefonplans förskola		s. 8
6. Telefonplans vision, värdegrund och förhållningssätt		s. 10
7. Handlingsplan – När ett barn blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling		s. 16
Bilaga 1 – Dokumentation för incidenter på Telefonplans förskola		
Bilaga 2 – Anmälningsskyldighet angående kränkande behandling och trakasserier enligt 6 kap 10 § skollagen		
Bilaga 3 – Utredning med anledning av anmälan om trakasserier eller kränkande behandling		
Bilaga 4 – Barnenkät Telefonplans Förskola		
Bilaga 5 – Utvärdering och kartläggning utifrån föräldragruppen på Telefonplans Förskola		
Bilaga 6 – Kartläggning över risksituationer eller platser där kränkningar lätt kan uppstå		
Bilaga 7 – Rutiner för anmälan av kännedom om kränkande behandling eller trakasserier enligt 6 kap 10 § skollagen		

1. Planens upplägg

Likabehandlingsplanen innehåller flera delar, bl.a.:

- a) Planens förankring i lagar, barnkonventionen och läroplanen, definitioner och målbeskrivning
- b) Ett **åtgärds paket** vars syfte är att förebygga och motverka diskriminering och kränkande behandling.
- c) En **handlingsplan** som skall följas om diskriminering eller kränkande behandling ändå förekommer på förskolan.
- d) **Dokumentation** som ska upprättas vid kränkande behandling/mobbning på förskolan.
- e) **Uppföljning** och **utvärdering** av likabehandlingsplanen i allmänhet och utvärdering av de uppställda målen och resultatet av de genomförda insatserna för att nå målen under verksamhetsåret i synnerhet.

Telefonplan är en av Olympen Skolor och Förskolors enheter och ligger på Tellusborgsvägen 96 i Hägersten på Telefonplan. I förskolan finns det vid planens upprättande sammanlagt 6 avdelningar: Iris, Athena, Gaia Maja, Orion, Eros.

3. Lagar och styrdokument

Den 1 januari 2009 upphörde den gamla lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling att gälla. Skolans likabehandlingsarbete regleras nu i två regelverk: skollagen (1985:1100) samt diskrimineringslagen (2008:567). Regelverket ska skydda barn och elever från kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolan (detta gäller alla skolformer som regleras i skollagen).

Diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska för- och grundskolor bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt *främja* barns och elevers lika rättigheter.

Riksdagen har sedan ikraftträdandet beslutat om ett antal ändringar i diskrimineringslagen vilka ändringar bl.a. inneburit dels att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införts som en ny form av diskriminering, dels att ordet funktionshinder ersätts med funktionsnedsättning.

I 1 kap 1 § diskrimineringslagen anges att lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vidare framgår av 3 kap 16 § diskrimineringslagen att en utbildningsanordnare såsom Olympen varje år ska upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som avses i 3 kap 15 § diskrimineringslagen (dvs trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier). Planen enligt 3 kap 16 § diskrimineringslagen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Avslutningsvis anges i 3 kap 16 § diskrimineringslagen att en redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket i nämnda lagrum har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt förordningen (2006:1 083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling skall likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen i den verksamhet det gäller.

Skollagen (2010:800) kap 6: Åtgärder mot kränkande behandling

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under

det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Läroplan för förskolan, Lpfö-98

”En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhälle vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som skall prägla verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter skall lyftas fram och synliggöras i verksamheten.” (Lpfö-98, s. 1)

Barnkonventionens grundläggande principer

”Inget barn får diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, funktionshinder eller andra liknande skäl. Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga. Barn och unga ska tillåtas att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Barn och unga ska ges möjlighet att framföra och få respekt för sina åsikter i frågor som berör dem” (artikel 2,3,6 och 12).

Förskolan skall således varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt skollagen. Planerna kan sammanföras till en plan så länge innehållet uppfyller lagarnas krav. Telefonplan har valt att ha en plan. Inför varje nytt verksamhetsår upprättar förskolan en ny plan.

Planen gäller från och med:

[20150801]

Planen gäller till och med:

[20150528]

Förankring av planen: All personal, föräldrar, barn kommer att få förankra och läsa planen

Föräldrar kommer att få information om den aktuella likabehandlingsplanen i samband med inskolning. Planen är också en stående punkt på föräldramötet varje år så att alla föräldrar får den förankrad och föräldrarna är med vid utvärdering och revidering av planen. Planen finns tillgänglig på anslagstavlan på varje avdelning. Likabehandlingsplanen finns även tillgänglig på förskolans hemsida och som papperskopia på anslagstavlor och utskick.

Nya medarbetare får ta del av planen i samband med att de tillträder sin anställning på förskolan. Genom att planen används aktivt i verksamheten och används när det händer situationer av kränkande natur förankras den naturligt hos personalen. Utvärdering av likabehandlingsplanen sker årligen och i samband med den obligatoriska kvalitetsredovisningen. Resultatet av utvärderingen beaktas vid upprättandet av följande års likabehandlingsplan.

Ansvariga för likabehandlingsplanen:

Förskolechef:

Likabehandlingsgruppen: [Alla avdelningsansvariga ser till att alla läser och sätter sig in i planen], [övriga i Arbetslagen] och [föräldrar och barn].

4. Definitioner

Barn/elev är den som får sin omsorg på förskolan enligt skollagen.

Personal är alla anställda eller uppdragstagare i utbildning och annan verksamhet.

Diskriminering är när skolan behandlar en elev sämre än andra elever och har ett samband med någon av nedanstående diskrimineringsgrunder.

- kön
- etnisk tillhörighet (Är att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella, regionala eller lokala geografiska/kulturella ursprung).
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning (Exempel på läggning är homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. I förskolan syftar man framför allt på föräldrarnas sexuella läggning).
- funktionshinder (Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå).
- könsöverskridande identitet eller uttryck (Trakasserier p.g.a. kön eller sexuella trakasserier kan se ut på olika sätt, i form av exempelvis: *Könskränkningar*: har inte något med sex att göra, exempelvis nedsättande kommentarer om utseende, klädsel, privatliv och nedsättande kommentarer med anknytning till kvinnor respektive män som grupp eller att bli osynliggjord, förlöjligad, utfrysad eller motarbetad på grund av sin könstillhörighet. *Kränkningar av sexuell natur*: exempelvis sexuell jargong eller språkbruk, pornografiska bilder, ovälkomna sexuella anspelningar, blickar och gester, tafsande eller annan ovälkommen beröring av sexuellt slag samt ovälkomna förslag eller krav på sexuella tjänster).
- Ålder

Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas i förhållande till andra om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Med **indirekt diskriminering** menas att ett barn eller en elev missgynnas genom att huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon annan med motsvarande ledningsfunktion eller personal tillämpar en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar ett barn eller en elev utifrån någon diskrimineringsgrund. Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna som nämns ovan. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har något samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan handla om att reta någon för att vara överviktig, ha fel hårfärg eller liknande. Men det behöver inte ha sin grund i någon särskild egenskap hos den

som utsätts; även knuffar och utfrysning är kränkande behandling. Följande är exempel på kränkande behandlingar:

Fysiska: att utsättas för slag och knuffar, rita/klottra i någon annans bok, stå i vägen, stänga dörren framför näsan på någon, hålla fast, sparka, bitas, sätta krokben, få personlig egendom gömd/stulen/förstörd

Verbala: att bli hotad eller kallad för något nedsättande, öknamn, tilltal, anmärkningar på utseendet, härma, håna, sprida rykten, kommentera vad den utsatte gör eller säger, skratta åt)

Psykosociala: att utsättas för utfrysning, ryktesspridning, text- och bildburna kränkningar såsom klotter, lappar, e-post, SMS, MMS, vända ryggen till, inte svara, inte bli inbjuden till lek, menande blickar, viskningar, suckar, gester, tystnad, dela ut inbjudan till kalas där alla i gruppen inte är inbjudna

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfälle eller vara systematiska och återkommande och blir då det vi kallar mobbning. En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

5. Förebyggande åtgärder/Främjande insatser mot kränkande behandling vid Telefonplans förskola

- Mötet på morgonen och eftermiddagen. Varje barn och förälder känner sig sedd varje dag.
- Att stanna upp och ge barnen tid och lyssna på dem.
- Lugn och trevlig matsituation där personalen har samtal och diskussioner med barnen
- Närvarande vuxna i leken både inne och ute
- Föräldrakontakt. Öppen och rak kommunikation från båda håll
- Allas ansvar att stanna upp och ingripa när vi ser något
- ”Levande” värdegrund och förhållningssätt Glädje;trygghet;flexibilitet,individuella behov
- Kompetensutveckling av personalen
- Arbeta med ”Vi-känslan” över hela förskolan. Traditioner, tvärgrupper
- Kartläggning med intervjuer, enkäter eller observationer för att få reda på hur barnen upplever sin miljö på förskolan. Detta görs återkommande varje läsår
- Återkommande samtal med barnen om hänsyn, respekt och kamratrelationer
- Arbeta aktivt med konflikthantering i barngrupperna genom olika modeller och verktyg
- Återkommande diskussioner i personalgruppen om vår barnsyn, lärandesyn och förhållningssätt
- Tydlig introduktion av nyanställda av chef och arbetslag
- Likabehandlingsfrågorna ska löpande behandlas och synliggöras genom att vi aktivt lyfter fram litteratur och andra pedagogiska hjälpmedel som på ett fördelaktigt sätt tar upp frågor
- gällande jämställdhet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, etnicitet, funktionshinder samt mobbning. Vi ska granska pedagogiska hjälpmedel utifrån ett likabehandlingsperspektiv.
- Vi ska uppmuntra barnen att utföra aktiviteter på lika villkor.
- Vid festliga högtider ska vi diskutera olika religiösa högtidsfiranden. Eventuellt kan vi bjuda in föräldrar med annan religiös bakgrund än den kristna och be dem berätta om högtidsfiranden från andra kulturer och religioner.
- Vi ska varje dag skapa ett tryggt och tillåtande klimat i såväl barn som i personalgruppen för att på så vis förhindra kränkande behandling. Olika hjälpmedel i det arbetet kan vara drama, rollspel, dockor och sagor.

- *Vem är vårdnadshavare?* Vi ska lyfta frågor och funderingar om olika familjekonstellationer vi möter idag för att säkerställa likabehandling av familjer.
- Vi ska sträva efter att motverka stereotypa könsbilder bl.a. genom att utföra arbetsuppgifter som traditionellt sett utförts/ utförs av motsatta könet.
- Vi ska aldrig tala om barnet över barnets huvud.

Samverkan kring planen

För att formulerandet och efterlevandet av denna plan skall kännas meningsfullt och aktuellt för barn, personal och målsmän är samverkan ett krav. Denna plan skall utgå från just Telefonplans förskola dess situation och då blir samverkan med alla inblandade ett måste.

Nedan följer en beskrivning av hur vi på Telefonplan arbetar för att stärka barnens, personalens och vårdshavarnas samverkan kring planen.

Barnens delaktighet

Alla barn på våra avdelningar kommer att få svara på en barnenkät hemma med hjälp av sina föräldrar. Resultatet från enkäten har sammanställts av likabehandlingsgruppen och sedan har man i barngrupperna pratat om resultatet och haft samtal med barnen kring likabehandlingsfrågor (se bilaga 4).

Samtalet med barnen kring likabehandlingsfrågor ska dels ske då något eller några barn spontant uttrycker funderingar och tankar kring detta. Dessa samtal ska ske omedelbart.

Barnen är även delaktiga i arbetet med likabehandlingsfrågor bl.a. genom att de är med och samtalar om kamratskap och regler och genom att de deltar i barnrådet.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna inbjuds till att vara delaktiga i arbetet med utvärderingen och revideringen av planen på föräldramöten, drop in, brukarråd/föräldraråd (se bilaga 5).

Under föräldramöten, utvecklingssamtal och dagligen kan föräldrar lyfta frågor kring förskolans regler och förhållningssätt i likabehandlingsfrågor. Vi har regelbundna förskoleråd på Telefonplan. Inför ett av dessa möten går likabehandlingsplanen på remiss till de föräldrar som är förskolerådsrepresentanter. Under förskolerådet görs eventuella justeringar innan likabehandlingsplanen klubbas. Vårdnadshavarna är vidare i delaktiga i likabehandlingsarbetet genom att besvara kundenkäten och genom att ta kontakt med personalen så fort någon fråga på likabehandlingsområdet uppstått.

Personalens delaktighet

Planen har behandlats på arbetsplatsträffar där personalen har fått möjlighet att reflektera och komma med synpunkter, t.ex. om olika metoder och arbetssätt för att förhindra kränkande behandling. Kartläggningen gjordes i tvärgrupper över hela förskolan där man diskuterade förutbestämda områden (se bilaga 6). Personalgruppen skall ha en kontinuerlig dialog med föräldrarna om förskolornas löpande arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Personalen på varje avdelning har ansvar för att "det sociala samtalet" förekommer. Under dessa samtal ska personalen ge varandra konstruktiv feedback angående personalens beteenden mot såväl vuxna som barn. En arbetsgrupp har utsetts att skriva denna plan som sedan gått på remiss till övriga i personalgruppen.

Förskolechef:

har det övergripande ansvaret för att

- ta fram, upprätta och följa upp likabehandlingsplanen
- all personal arbetar enligt likabehandlingsplanen och att kränkning eller diskriminering inte sker på Telefonplans förskola.
- tillsammans med personalen planera för arbetet i arbetslagen så att alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering förebyggs
- se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och annan kränkande behandling
- likabehandlingsincidenter följs upp och åtgärdas
- kundenkäten genomförs och följs upp
- likabehandlingsplanen delas ut till alla nyanställda och vikarier på Svea Torn

6. Telefonplans vision, värdegrund och förhållningssätt

Vi vill att Telefonplan ska utgöra en plats där:

- Alla har rätt till trygga arbetsförhållanden och frihet från varje form av kränkning på grund av kön, etniskt ursprung, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Varje person som vistas på förskolorna skall även skyddas mot alla former av annan kränkande behandling så som exempelvis mobbing.
- Varje barn får en förskolevistelse som präglas av generositet, respekt och mångfald och där grunden läggs för ett livslångt lärande och där varje barn får utveckla sitt eget identitetskapande utifrån den man själv vill vara och skapa tillit till sig själv och andra.
- Man tar ställning, reagerar och agerar mot varje form av diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.
- Personalen tillsammans med barn och föräldrar arbetar för att det ska finnas ett gott förhållningssätt.

INOM TELEFONPLANS FÖRSKOLA GÄLLER NOLLTOLERANS MOT ALL FORM AV DISKRIMINERING, KRÄNKANDE BEHANDLING OCH MOBBNING. DETTA GÄLLER ALLA: BARN, PERSONAL OCH FÖRÄLDRAR.

Ingen kränkande särbehandling får förekomma mellan barn - barn, vuxna - barn eller vuxna – vuxna.

För att nå målet nolltolerans mot kränkande särbehandling och diskriminering måste **alla** vara vaksam på om kränkande behandling förekommer. Alla medarbetare har ansvar för att kränkande behandling inte förekommer på Telefonplan. Alla medarbetare har ansvar för alla barn i förskolan och har skyldighet att vara uppmärksam på vad som sker. Den som ser att kränkningar förekommer har en skyldighet att motverka kränkningar.

Den som ser men inget gör är medskyldig till kränkningar!

Telefonplans värdegrund – Alla människors lika värde

Vår förskola skall präglas av en människosyn där alla har lika värde, oberoende av personlighet, kön, ålder, etnisk bakgrund, trosföreställning eller eventuellt funktionshinder. Vi utgår ifrån att alla gör så bra de kan utifrån sina förutsättningar. Alla ska arbeta utifrån Olympens värdegrund *glädje, trygghet, flexibilitet, individuella behov* och mångfalden inom enheterna skall tas tillvara.

Barn/förälder i fokus

Telefonplans förskola skall bedriva en verksamhet där barnet är i fokus och där föräldrar och barn känner trygghet. Personalen ska vara förebilder för barn och föräldrar. Genom personalens sätt att bemöta barnen och föräldrarna och varandra i olika situationer för vi över normer och värderingar till andra. Därför accepterar inte vi på sätt någon som helst kränkande behandling.

Utveckling genom allas delaktighet

Arbetet med likabehandlingsfrågor på Telefonplans förskola skall inriktas mot ständiga förbättringar. Personalen skall ges möjlighet till delaktighet och vi skall skapa förutsättningar så att arbetsglädje och stimulans skapas i arbetslag/arbetsgrupper. Vår förskola skall präglas av ett öppet, tillåtande och flexibelt arbetsklimat. Alla i förskolan skall ta ett aktivt ansvar i sitt arbete. All personal skall verka för en gemensam barnsyn och samverka med barn, föräldrar och mellan avdelningar.

Vi tänker nytt

Vi anpassar verksamheten utifrån barnens behov och utveckling. Vi är flexibla och öppna för nya idéer. Genom reflektion och utvärdering, utvecklar och förbättrar vi vår verksamhet. Tar tillvara på ny kunskap och forskning för att öka kvalitén på verksamheten. Är pedagogiskt medvetna och vet vad vi gör och varför.

I det dagliga arbetet med barnen uppmärksammar vi när barn utsätts för kränkande behandling och agerar! De vuxna agerar som goda förebilder och ser till att de som utfört den kränkande behandlingen förstår den felaktiga handlingen.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggning av förskolans verksamhet är en viktig del i likabehandlingsarbetet som syftar till att identifiera och ge viktig information om förskolans styrkor och eventuella svagheter inom likabehandlingsområden. Utformningen och omfattningen av barnens deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Vårdnadshavare ska ges möjlighet till delaktighet i arbetet. Detta kan ske genom t.ex. föräldraenkät, utvecklingssamtal, föräldramöten samt spontana samtal.

Kartläggning sker genom att	Ansvarig	Tid/när?
Intervjuer med barnen/barnenkät	Personalen	Vid utvecklingssamtal under sep/okt
Underlag inför utvecklingssamtal	Personalen	före utvecklingssamtal
Föräldraenkät/kundenkät	Förskolechef	Jan/mars
Diskussionspunkter på föräldramöte utifrån resultat på kundenkäten	Personalen/förskolechef	[höst]
Observationer av barngrupp och miljö	Personalen	kontinuerligt

Information från vårdnadshavare som har betydelse för barnets vistelse i förskolan delges i samtycke med vårdnadshavare	Vårdnadshavare och personalen	kontinuerligt
Barns spontana berättelse	Personalen	kontinuerligt
Vardagssamtal med barn	Personalen	kontinuerligt
Barnråd	Personalen	Återkommande
Personalens närvaro och delaktighet	Personalen	Kontinuerligt
Medarbetarsamtal	Förskolechef	Vårtermin
Upprätta handlingsplan för barn i behov av särskilt stöd	Personalen samt förskolechef	Vid behov

Kartläggningsmetoder

- Genomgång av rutiner och regler på förskolan. Hur fungerar dem?
- Frågor vi ställer oss: Hur ger vi varje individ samma förutsättningar?
- Observationer. Vilka kommentarer får vi höra i barngrupperna? Hur betar sig barnen mot varandra och mot olikheter?
- Upprättande av enkäter till barn respektive föräldrar
- Diskussioner på föräldramöte och på arbetsplatsträffar utifrån frågor

Områden som berörs i kartläggningen

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

Hur har personal involverats i kartläggningen

Genom diskussioner på APT.

Hur har barn involverats i kartläggningen?

Genom barnenkäter, samtal och observationer.

Hur har föräldrar involverats i kartläggningen?

Genom diskussioner på föräldramöte, ”Drop in” och på brukarråd

Resultat och analys av likabehandlingsarbetet under verksamhetsåret 2013/14

Områden som lyftes utifrån personalens kartläggning; [Exempel: Vårt förhållningssätt på gården].

Områden som lyftes utifrån föräldrarnas kartläggning; [Exempel: Uppsynen av barnen på gården och säkerheten på gården och inomhus].

Områden som lyftes utifrån barnens kartläggning; [Exempel: Kompisskap. Vara med i leken eller inte].

Utvärdering av föregående års likabehandlingsplan

Utvärdering av fjolårets plan har skett dels under arbetets gång med att ta fram vår befintliga plan. Det vi har haft med oss i årets revidering är

- [ ].
- [ ].
- [ ].

Utvärderingen har skett i personalgruppen på APT i tvärgrupper och på brukarrådet för förskolan.

Under föregående läsår har vi arbetat mycket med att alla barn, föräldrar och personal ska känna sig välkomna hos oss. Vi strävar alltid efter att barn och föräldrar ska få en trygg och bra inskolning. Det förutsätter ett medvetet förhållningssätt och värdegrundens arbete av alla anställda. Vi på Telefonplans förskola tycker att vi har lyckats bra med att ta tag i om det varit några incidenter, men vi har bestämt att i år ha Fokus på att förebygga detta och har ett fokus på Hur vi kan göra detta. Vi har bestämt att på våra pedagogiska möten Måndagar kl 14.30 ha öppna diskussioner om hur vad och varför vi kan bli bättre på detta viktiga arbete. Alla är vi individer och behöver olika lång tid på oss för att vänja oss vid nya miljöer och situationer. Vi försöker alltid att se till individens behov men måste samtidigt se till hela barngruppens behov och intressen.

Vi visar och samtalar aktivt om att det aldrig är acceptabelt att göra någon annan ledsen eller illa. Oavsett om det handlar om en knuff, bitningar, slag eller skrik, eller något de säger. Detta är ett ständigt upprepande i samvaron med barnen. Barnen förstår inte alltid att de faktiskt har sårat någon. Vi har barn och personal från många olika nationaliteter på vår förskola och ser det som en stor tillgång i verksamheten. Det berikar oss att vi har så mycket att lära av varandra.

Insatser

- Vi har uppmärksammat hur barnen agerar mot varandra och mot oss vuxna. Vi har förstärkt ett bra beteende och diskuterar alltid ett dåligt beteende. Vi accepterar aldrig ett dåligt beteende.
- Vi arbetar mycket med att barnen själva ska kunna säga ”Stopp, jag vill inte”. Då gäller det för kompiserna att respektera ”stoppet”.
- Det är viktigt för oss att detta arbete redan börjar på våra småbarnavdelningar Hermes och Artemis och blir en röd tråd genom alla åren på förskolan. Barnen ska känna ansvar för sina handlingar. Om något blir fel, stannar vi upp, diskuterar och reflekterar vad som blev fel.]
- Genom små projekt på avdelningarna t.ex. ”Hur är man en bra kompis?” eller ”Lilla resenären” (kulturprojekt) tar vi tillvara på tillfällena där vi kan uppmärksamma olikheter som t.ex. hårfärg, hudfärg, pojke, flicka osv. Detta lyfts fram som något positivt och spännande. Vi är alla lika bra.
- Vi pratar mycket med barnen, både individuellt och i grupp, om likheter och olikheter. På så vis blir det ett naturligt inslag i vardagen.
- Vi arbetar aktivt i genusfrågor. Det erbjuds t.ex. samma material och aktiviteter till både pojkar och flickor – intresset styr, inte könet. Vi uppmuntrar barnen att välja själva vad de

vi klä ut sig till t.ex. eller färger får väljas helt fritt. Barnen blir mer självsäkra i sina val och typiska könsroller träder mer och mer i bakgrunden.

Vi känner att vi har kommit långt i vårt likabehandlingsarbete och arbete mot diskriminering på vår förskola. En fördel hos oss är att vi har många manliga medarbetare (4 av 12). Det bidrar till att barnen ser att vi utför samma sysslor oavsett kön.

Blir ett barn utsatt för kränkande behandling tar vi alltid tag i problemet direkt - det får aldrig vänta. Vi pratar med det utsatta barnet och barnet/barnen som utförde den kränkande behandlingen. Föräldrarna informeras i de fall vi bedömer att det är relevant.

Utifrån kartläggningen och nuläges analysen har Telefonplan satt upp följande mål och åtgärder för verksamhetsåret 2015/16.

Exempel:

Mål

- Barnen ska ha kännedom om religionsfrihet och vad detta innebär samt känna till olika religioner.
- Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra religiösa åskådningen.

Insatser

- Vi uppmärksammar fester och traditioner som är knutna till de stora världsreligionerna.
- I de fall där vi känner till att det finns familjer som praktiserar en religion, konsulterar vi föräldrarna för att få råd om vilka fester och traditioner som är lämpliga att uppmärksamma.
- Vi kommer också att presentera alternativa fester och seder utan anknytning till religion, exempelvis namngivningsfest istället för kristet dop.
- Vi skapar en idépärm med praktiska tips på hur vi i barngrupperna kan uppmärksamma olika religioners fester och traditioner. Pärmerna kommer att kompletteras kontinuerligt. Alla avdelningar gör sin egen pärm.
- Vi köper in en mångreligiös almanacka till varje arbetslag.

Uppföljning

På Konferensdagarna i augusti 2014 respektive januari 2015 presenterar arbetslagen sina aktiviteter och erfarenheter från detta arbete.

Dokumentation

Trakasserier och kränkningar ska kontinuerligt dokumenteras. Den medarbetare som ser en händelse av trakasserier eller kränkande behandling dokumenterar.

- Vad som hände, vad som gjordes och sades
- Vem, vilka som var direkt och/eller indirekt inblandade
- På vilket sätt blev avslutet
- Hur händelsen ska följas upp

Dokumentationen sparas i låst skåp på förskolan och när barnet/personalen slutar i verksamheten/på arbetsplatsen ska dokumenten arkiveras i 3 år på förskolan.

7. Handlingsplan - När ett barn blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

- När diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling har uppmärksammats
- När har en förskola fått kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling?

Det krävs inte någon anmälan från barnet som anser sig ha blivit illa behandlad för att förskolan skall agera. Det räcker med att utomstående, föräldrar eller anställda gör förskolan uppmärksam på vad som inträffat för att förskolan skall agera.

När föräldrar eller barn upptäcker eller upplever någon form av kränkande behandling kontaktas ansvarig personal eller förskolechef. Personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen. Förskolechefen är skyldig att anmäla detta till huvudmannen (Skollagen 6 kap 10 §). (Se bilaga 2).

Om ett allmänt rykte florerar om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer måste förskolan diskutera hur det går att angripa problemet mot bakgrund av syftet med likabehandlingsplanen d.v.s. att främja likabehandling och förebygga alla former av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Mellan barn skall vi:

- Direkt uppmärksamma och prata med de berörda barnen om vad som har hänt.
- Undvika ”varför”-frågor och istället använda sig av ”hur”-frågor som exempelvis: Hur kände du? Hur tänkte du? Kunde du ha gjort på något annat sätt? Hur tror du att den andre kände sig?
- Förklara och visa att beteendet inte är acceptabelt.
- Om kränkande behandling mellan barn förekommer vid upprepade tillfällen eller riktade mot ett och samma barn ska förskolechef och berörda föräldrar informeras omgående.
- När ett barn kränkt ett annat barn skall hon eller han inte enbart säga förlåt utan förklara och förstå varför hon eller han behöver be om förlåtelse.
- Förskolechefen skall informeras fortlöpande. De åtgärder som har gjorts för att stoppa kränkningen dokumenteras. Effekterna av åtgärderna skall följas upp och utvärderas.

Mellan vuxna och barn:

- Om någon vuxen ser att någon annan vuxen kränker ett barn, har han eller hon skyldighet att ta upp detta genom att först och främst fråga vederbörande hur hon eller han tänkte när hon eller han utförde kränkningen.
- Vi skall alla ha modet att ge och ta kritik från andra inom personalgruppen om vi ser ett barn far illa.
- Vid upprepade tillfällen eller vid allvarlig, kränkande behandling ska enhetschef och berörda föräldrar informeras.

Diskussioner mellan personal, samt mellan personal och föräldrar ska, i ett första skede, ske utan berörda barns närvaro. Beroende på hur pass allvarlig den kränkande behandlingen varit, skall

enhetschef, tillsammans med föräldrar och övrig personal, besluta hur man skall hjälpa och stödja det berörda barnet. Vi skall förebygga och diskutera våra förhållningssätt mot varandra då undviker vi att det blir missförstånd. Vi arbetar aktivt med värdegrunden. Glädje trygghet flexibilitet individuella behov.

Uppföljning

- Ansvarig personal har tydliga samtal med barnet/barnen, uppföljande föräldrasamtal och observerar barngruppen kontinuerligt tillsammans med övrig personal i arbetslaget
- Förskolechefen följer upp genom samtal med berörda efter anmälan
- Att föra noggrann dokumentation Om någon upplever att en vuxen diskriminerar, trakasserar eller kränker ett barn kontaktas förskolechefen

Förskolechefens åtgärder:

- att omgående ha samtal med de inblandade parterna för att bilda en uppfattning av det som har hänt
- att alltid kontakta och informera föräldrar
- att föra noggrann dokumentation
- att vid behov kontakta personalavdelning
- att erbjuda stödsamtal
- att följa upp Barnens delaktighet ser olika ut beroende om de är yngre eller äldre.

Med de yngre barnen sker förankringen av planen i det dagliga värdegrundsarbetet i samspelet mellan barn och vuxna med konfliktlösningar tydliga markeringar vad som är rätt och fel i och med att personalen sätter ord på hur man skall förhålla sig till varandra.

Bland de äldre barnen arbetar man dessutom med spontana och planerade samtal i större och mindre grupper utifrån planen mot kränkande behandling och övrigt värdegrundsarbete.

Avseende dokumentering, se bilaga 1-3.

DOKUMENTATION FÖR INCIDENTER PÅ TELEFONPLANS FÖRSKOLA

Datum: _____

Incident har inträffat och följande personer har varit inblandade:

_____ Avd: _____
_____
_____

Typ av incident:

- Konflikt (språkbruk)
- Fysiskt våld
  - Skadegörelse.
- Otrevligt uppträdande, barn -barn
- Otrevligt uppträdande vuxen -barn (hanteras av förskolechef)
- Otrevligt uppförande barn - vuxen på förskolan.
- Otrevligt uppförande förälder/annan vuxen – förälder/annan vuxen på förskolan (hanteras av förskolechef)
- Otrevligt uppförande vuxen på förskolan – förälder/annan vuxen (hanteras av förskolechef)
- Otrevligt uppförande förälder/annan vuxen – barn (hanteras av förskolechef)
- Annat, ex. stöld. _____
- Olyckshändelse

Tid:

- Under utelek.
- Inomhus. Berörd personal: _____
- Tillkallat hjälp från förskolechef: _____
- Utanför förskoletid.
- Efter kl. 18.00

Beskrivning

Ansvarig: _____

Beskrivning: _____
_____
_____

Anmälan om kränkningar i förskola och skola enligt 6 kap 10 § skollagen

Anmälarens namn: _____

Befattning: _____

Enhet: _____

Adress: _____

Telefon: _____

Datum för anmälan: _____

Datum och klockslag för händelsen: _____

Händelse/händelseförlopp; *Beskriv vad som hänt, när, var och vilka personer som var inblandade.*

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

När fick jag /vi kännedom om händelsen; _____

Anmälarens underskrift: _____

Mottagare av anmälan:

Befattning: _____

Namn: _____

Datum: _____

Underskrift: _____

Bilaga4

Barnenkät Telefonplans Förskola 2015/16

1. Tycker du om att vara på
förskolan?

Övrig

kommentar:.....

.....

.....

.....

Vet inte

2. Tycker du om att leka inne på
förskolan?

Övrig

kommentar:.....

.....

.....

.....

Vet inte

3. Tycker om att leka ute på
gården?

Övrig

kommentar:.....

.....

.....

.....

Vet inte

4. Vad tycker du om att vara i
hallen och klä på dig för att gå ut?

Övrig

kommentar:.....

.....

.....

.....

inte

Vet

5. Tycker du om att äta på
förskolan?

Övrig

kommentar:.....

.....

.....

.....

inte

Vet

6. Vad tycker du om att gå på
toaletten på förskolan?

.....

....

.....

....

Vet inte

7. Vad tycker du är roligast på förskolan? Varför?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Vad tycker du är tråkigast på förskolan? Varför?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Finns det något du inte tycker om på förskolan?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Övriga kommentarer:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Utvärdering och kartläggning utifrån föräldragruppen på Telefonplans förskola

Har du eller ditt barn upplevt er eller sett någon annan bli kränkt eller diskriminerad inom dessa områden någon gång på förskola?

- Klimat och miljö – Det språkbruk, attityder, värderingar som finns på förskolan. Tryggheten och tillgängligheten i verksamheten

-----

- Rutiner och regler som finns på förskolan

- Beteendet och bemötandet i barngruppen

- Personalens förhållningssätt, hur vi pratar, skriver om barn, föräldrar och familjer

-----

**Kartläggning över risksituationer eller platser där
kränkningar lätt kan uppstå**

Farliga eller otrygga platser inne och ute:

-
-
-
-

Situationer som upplevs otrygga eller otäcka:

-
-
-
-

Avdelning:

Rutin för anmälan av kännedom om kränkande behandling eller trakasserier enligt 6 kap. 10 § Skollagen

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier anmäler omständigheterna på blanketten "Anmälan om kränkningar i förskola och skola". Eventuellt skol- eller förskolespecifikt rapportunderlag biläggs anmälan. Underskriven blankett lämnas till förskolechef eller rektor. Förskolechef eller rektor skriver under anmälan och skickar den tillsammans med utredningsunderlag och redovisning av vidtagna åtgärder till områdeschefen.

6 kap. 10 § första och andra stycket Skollagen: *"En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567)."*